

Kmalu samoupravni sporazum

V kratkem bodo verificirani prvi samoupravni sporazumi o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Predvidevamo, da bo v dobrem mesecu verificiran in dokončno uveljavljen tudi samoupravni sporazum za skupino lesne industrije SR Slovenije v okviru poslovnega združenja LES. Verificiran samoupravni sporazum od treh podpisnikov združenega dogovora na področju Slovenije; izvršnega sveta, gospodarske zbornice in sindikatov bodo zamenjali zvezni predpis limitirane enajst odstotne stopnje, do katere so se smeli letos primerjalno z lanskim letom največ povečati osebni dohodki. Z drugimi besedami, administrativni poseg na področju delitve dohodka in osebnih dohodkov bo zamenjal samoupravni dogovor, za katerega so se dogovorile in odločile delovne organizacije same v okviru posameznih grupacij. Trije republiški podpisniki družbenega dogovora pa bodo skušali predvsem uskladiti samoupravne sporazume med posameznimi grupacijami gospodarstva in družbenih dejavnosti v republiki.

V ČEM JE BISTVO SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA

Vedeti je treba, da so osebni dohodki eden izmed pomembnih povzročiteljev nestabilnosti v gospodarstvu, če presegajo dejanske možnosti izplačevanja. To pomeni takrat, kadar je produktivnost dela nižja od izplačanih osebnih dohodkov oziroma drugače povedano, kadar so izplačani osebni dohodki višji od svoje realne vrednosti. Taki nenormalni pojavi pa so za naše gospodarjenje v zadnjih nekaj letih zelo značilni. Za lažje razumevanje potreb po skladnejši delitvi bom uporabil nekaj podatkov, objavljenih v Ekonomski politiki 26. julija letos. Stopnja rasti produktivnosti od leta 1966 do 1969 je bila v Jugoslaviji letno 5,1% letna stopnja rasti realnih osebnih dohodkov pa je znašala 6,7%. Za primerjavo navaja pisec stopnjo rasti produktivnosti in realnih osebnih dohodkov v razvitejših deželah. V istem obdobju je narasla produktivnost v ZRN 6,1% in realni osebni dohodeki 3,4% na Japonskem je razmerje 11,7% in 5,2%, v Italiji 6% in 3,2%. Iz podatkov lahko zaključimo, v čem je bistvo določene stopnje stabilnosti in hitrejše ekspanzije razvitejših dežel. Seveda bo marsikdo oporekal, da kljub visoki rasti osebnih dohodkov v Jugoslaviji le-ti znatno ostajajo za gospodarsko razvitejšimi deželami. Vsekakor je to res, vendar iz teh osebnih dohodkov odseva predvsem v tem, da se zagotovi skladna rast produktivnosti

in osebnih dohodkov ter hitrejša rast razširjene reprodukcije. Če k tem ciljem samoupravnih sporazumov dodamo še pomemben faktor — usklajevanje osebnih dohodkov v eni med panogami gospodarstva ob upoštevanju enotnega jugoslovanskega trga, potem sem verjetno v nekaj besedah strnil glavne cilje samoupravnega sporazumevanja. Danes je najodločnejše delo pred verifikacijsko komisijo. Od njenih uspešnih posegov v usklajevanje različnih interesov posameznih grupacij bo najbrž odvisna tudi uspešnost sporazumov in stabiliziranja gospodarstva na sploh.

podaljšanem času, za delo na dan tedenskega počitka, nedelj in državnih praznikov in podobno, ter za faktor stimulacije (uspešnost gospodarjenja). Z upoštevanjem vseh meril bi znašal neto osebni dohodek na zaposlenega na Brestu v I. polletju 1971 okrog 1.480 dinarjev. Po tem kriteriju predstavlja ta številka samo znesek, do katerega naši osebni dohodki ne bi bili obdavčeni. Dejansko znašajo poprečno izplačani neto mesečni osebni dohodki zaposlenih na Brestu v prvih sedmih mesecih letos 1.321 dinarjev. Že uvodoma smo ugotovili, da mora biti rast osebnih dohodkov

dela prosti dnevi ne!),
— plačilo za opravljeno delo po obračunski osnovi (100%),
— plačilo dodatka za nadurno delo (50%),
— plačilo dodatka za delo na dan tedenskega počitka (30%).
Skupaj bo moral dobiti delavec, ki bo moral delati na državni praznik svoj obračunski osebni dohodek (100%) povečan za 180%.
Na tako kvantificiranih dodatkih vztraja predvsem verifikacijska komisija. Le-ta meni, da dela, ki se plačujejo z dodatki, predvsem zmanjšujejo prosti čas delavcev. Dodatki bodo predvsem breme tistim organizacijam, ki ne bodo mogle ali znale organizacijo dela urediti tako, da bo čim manj takšnega dela, ki se plačuje z dodatkom.

— da masa sredstev regresa za letni dopust ne bo znašala manj kot 300 in več kot 600 dinarjev letno na zaposlenega, — da bo regresirana prehrana delavcev največ do 50 dinarjev neto mesečno.
Zadnja leta Brest ni regresiral letnih dopustov (izjema so bili zdravstveno ogroženi delavci). S sporazumom bo moral Brest izdvojiti v ta namen najmanj 560.000 din letno.

Regresiranje prehrane na zaposlenega znaša letos mesečno 46 dinarjev, kar pomeni, da smo skoraj na meji, postavljeni v sporazumu.

V sporazumu je tudi določilo, da lahko izplača podpisnica sporazuma odpravnino pri odhodu delavca v pokoj, ali pomoč ob smrti delavca največ do višine dveh mesečnih poprečnih osebnih dohodkov, doseženih v zadnjih treh mesecih. Pri tem je še dilema, ali naj bo vezana odpravnina na poprečni dohodek delavca ali podjetja.

Po sporazumu morajo podpisnice nameniti za izobraževanje in strokovno usposabljanje delavcev najmanj 1% sredstev, računano na letno bruto maso osebnih dohodkov. Brest je v letu 1970 porabil za izobraževanje 1,5% na letno bruto maso osebnih dohodkov.

V tem sestavku sem omenil le glavna določila sporazuma. Moramo pa vedeti, da samoupravni sporazum določa predvsem okvir konkretna določila pa bo sprejelo vsako podjetje samo s pravilnikom o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Te pravilnike bodo morale podpisnice vskladiti s sporazumom najpozneje v šestih mesecih od dneva vpisa sporazuma v register.

Za izvajanje sporazuma bo imenovana sedem članska komisija, sestavljena iz članov podpisnic sporazuma. Naloge komisije bodo predvsem spremljati realizacijo sporazuma, reševati morebitna nesoglasja in pripravljati predloge za spremembo in dopolnitev sporazuma.
D. Mlinar

Srečanje borcev na Cerknškem jezeru

Na skupnem sestanku predstavnikov družbenopolitičnih organizacij so se sredi avgusta dogovorili, da bo osrednja občinska proslava ob 30. obletnici vstaje 19. septembra na Goričici ob Cerknškem jezeru. Tedaj se bodo srečali aktivisti Notranjske in borci partizanskih enot katerim je cerknška občina podelila domicil.

V programu bodo sedelovali pevski zbori in godbe na pihala iz Loške doline in Cerknice, pevski zbor osnovne šole iz Cerknice, recitatorji ter note teritorialne obrambe in civilne zaščite.

Organizatorji pripravljajo tudi razstavo slikarskih del s partizansko tematiko umetnika Doreta Klemenčiča — Maja, Organizacijski odbor, ki je bil imenovan za pripravo srečanja, pričakuje ta dan do tritisoč gostov in drugih obiskovalcev. Podjetje Partizanska knjiga iz Ljubljana pa bo razstavila zbirko partizanskih del in opremo za enote civilne zaščite.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM ZA LESNO INDUSTRIJO

V okviru poslovnega združenja LES pripravlja svoj sporazum grupacija lesne industrije Slovenije. Med 52 podpisnicami tega sporazuma je tudi BREST.

Iz konkretnega sporazuma bom skušal izluščiti pomembnejšo vsebino oziroma dogovorjena osnovna merila, ki bodo z dokončnim sprejetjem obvezna za vse podpisnice sporazuma. Pripominjam, da navajam podatke iz osnutka, za katerega je mogoče, da se delno še spremeni. Samoupravne sporazume bodo pred uveljavitvijo obravnavali in sprejemali delavski sveti podjetij — podpisnic sporazuma.

Pri sedanji kvalifikacijski strukturi in številu zaposlenih na Brestu bi lahko v letu 1971 znašali poprečni kalkulativni mesečni neto osebni dohodki na zaposlenega 1.448 dinarjev. Kalkulativni osebni dohodki se bodo lahko povečali še za maso izplačil za posebne pogoje dela, na primer za delo v nočnem času, za delo v

pogojena s produktivnostjo. Če to ugotovitev uporabimo za Brest, lahko rečemo, da bi naše osebne dohodke lahko povečali na poprečno mesečno 1.500 dinarjev, seveda ob enakem povečanju naše produktivnosti.

Poprečni kalkulativni osebni dohodek vseh podpisnic sporazuma znaša za leto 1971 1.442 dinarjev.

Po sporazumu naj bi bil pri normalnih pogojih dela in normalnem doseganju rezultatov najnižji osebni dohodek 800 in najvišji osebni dohodek 6.000 dinarjev.

Pri tem so za glavnega direktorja postavljena posebna merila. S sporazumom se vsklajujejo naslednji dodatki k osebnim dohodkom:

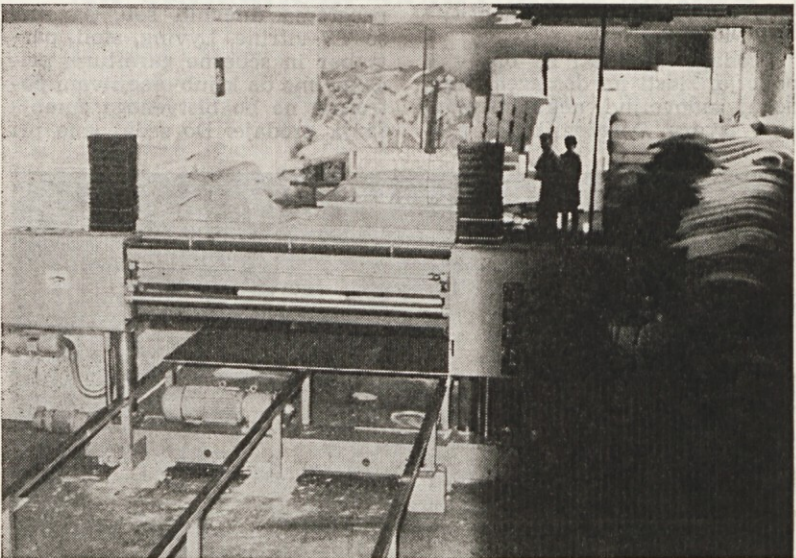
- za delo v podaljšanem delovnem času (nadure) so dolžne podpisnice sporazuma povečati obračunsko osnovo za najmanj 50%,
  - za delo v nočnem času (med 22. in 5. uro) se mora obračunska osnova povečati za najmanj 25%,
  - za delo na dan tedenskega počitka, nedelje in državnih praznikov so dolžne podpisnice povečati obračunsko osnovo za najmanj 30%.
- Dodatki se medsebojno ne izključujejo. Za primer vzemimo, da je delavec moral delati na državni praznik. Za to delo bo moral dobiti naslednje plačilo:
- plačilo praznika po obračunski osnovi (prazniki se plačujejo,

- Osebni izdatki nadomestil, ki se obračunavajo v breme materialnih stroškov, bodo po sporazumu lahko znašali:
- polna višina dnevnice za potovanje v Jugoslaviji največ do 80 dinarjev,
- dnevnice za potovanje v tujino največ v višini, določeni s predpisom, veljavnim za upravne organe,
- povračilo stroškov za prenočevanje največ po predloženem računu,
- povračilo za uporabo lastnega vozila v službene namene največ 0,90 din za dejansko prevoženi kilometer,
- terenski dodatek do največ 700 din neto na mesec in tako naprej.

Z uskladitvijo nadomestila na Brestu ne bo težav, ker so vsa sedanja nadomesila nižja od omejenih limitov.

Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni bo moralo znašati najmanj 80% poprečnega osebnega dohodka, ki ga je delavec dobil v preteklem letu. Na Brestu je znašala doslej najnižja stopnja nadomestila za bolezen 70%.

Sporazum predvideva, da bodo podpisnice oblikovale sredstva za finansiranje skupnih potreb delavcev takole:

Nova dejavnost Bresta — razrez iprena za lastne potrebe in ostale domače kupce

Iz vsebine:

PERIODIČNI OBRAČUN IN PLAN ZA II. POLLETJE — RAZŠIRITEV KOOPERACIJSKIH POSLOV — SEJEMSKI NASTOPI LETOS — PRAVNIK ODGOVARJA — RAZVOJ TAPETNIŠTVA V TP MARTINJAK — DELOVNA KONFERENCA CERKNŠKIH BORCEV - POTI SLOVENSKE DELEGACIJE V JAJCE

Periodični obračun in plan za drugo polletje 1971

4. avgusta je centralni delavski svet podjetja obravnaval in potrdil periodični obračun za I. polletje ter sprejel predlog plana za II. polletje 1971.

Po rezultatih, ki smo jih že dosegli in ki jih planiramo za prihodnje, pričakujemo v letu 1971 195,5 milijonov dinarjev bruto produkta, 196,4 milijona dinarjev realizacije.

Dosežena proizvodnja ali bruto produkt znaša v I. polletju 86,9 dinarjev, kar pomeni, da smo za dosego 195,5 milijonov dinarjev bruto produkta planirali v II. polletju proizvodnjo v obsegu

daje v I. polletju znaša 89,3 milijonov dinarjev, kar je za 44 % več kot pa smo dosegli v istem obdobju lani.

Najbolj je letos obseg prodaje narasel na domačem trgu, kjer smo naša planska predvidevanja celo presegli za 7 %. Ugodnejši rezultati prodaje so predvsem odraz zavestnih akcij pri osvajanju domačega trga s čim večjo prisotnostjo na tržišču prek izbire ustreznega asortimana, organizirane prodaje s trgovskimi potniki, lastnega angažiranja kapitala za potrošniške kredite v

teh izdelkih dosegali izredno ugodno prodajo, ker le-ti izdelki zaradi ugodnejših cen pri vseh po svoji vrednosti le predstavljajo hitro obračajoči se kapital.

Splošna gospodarska nelikvidnost, pa tudi samo povečanje proizvodnje, zamrznjenosti cen naših izdelkov ter podražitve repromaterialov, vse to zahteva v našem podjetju še večje angažiranje za obratna sredstva, predvsem pa, da bi dosegli likvidnost podjetja in nemoten potek proizvodnega ciklusa. Težnje po omejitvi potrošnje v gospodarstvu na predvidene proporce, zaradi pomanjkanja obratnih sredstev in zaradi pomanjkanja obratnih sredstev in zaradi splošne nelikvidnosti v gospodarstvu, imajo lahko v našem podjetju za posledico znižanje proizvodnje. To pa bi zaradi re-

konstruiranih kapacitet pomenilo, da bi zašli v meje rentabilnosti poslovanja. Zato od planiranega povečanja proizvodnje ne moremo odstopiti! V ta namen je Brest vložil pri Ljubljanski banki zahteve za 10 milijonov dinarjev dodatnih obratnih sredstev, s katerimi bi pokrili minimalne potrebe po sredstvih za povečano proizvodnjo.

Kljub delni nelikvidnosti poslovnih bank pričakujemo — ob pozitivnih predpisih za poživitev izvoza v našem gospodarstvu — da bomo dobili dodatna obratna sredstva za povečan izvoz oziroma za pripravo izvoza.

Precejšnja anarhičnost v gospodarski zakonodaji seveda močno vpliva tudi na nestabilnost mikrogospodarstva, zlasti še zato, ker zaradi pogostih zakonskih sprememb onemogoča trdno in eksaktno planiranje. Zato bodo potrebna dodatna prizadevanja vseh nas, da bi dosegli zastavljene planske cilje. To pa bomo dosegli le ob vestnem izpolnjevanju stabilizacijskega programa našega podjetja.

R. Zdravec

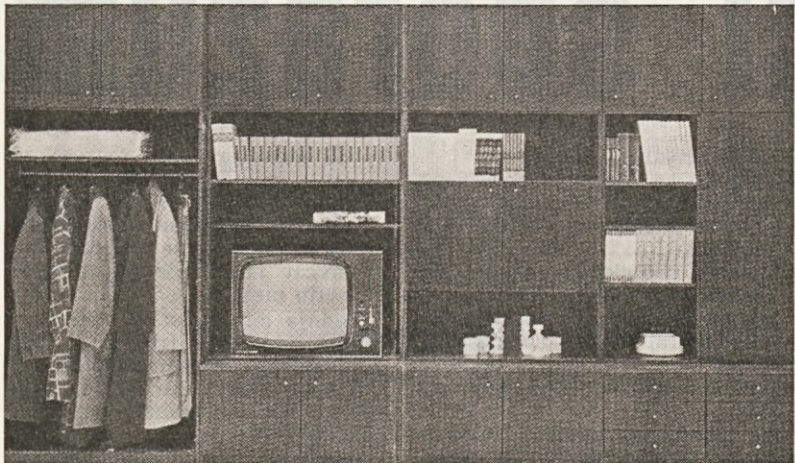
vene odnose med slovenskimi lesno-industrijskimi podjetji in bo osnova našemu novemu pravilniku o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Na zadnji seji je bilo po javni razpravi sprejeto tudi dokončno besedilo pravilnika o urejanju delovnih razmerij, s čimer je izpolnjena znatna vrzel v splošnih aktih podjetja.

Poleg tega so člani centralnega delavskega sveta sklepali tudi o pogojih stanovanjskega kreditiranja in izvolili tovariša Jožeta Hrena, pomočnika glav. direktorja, za delegata Bresta za volitve organov Gospodarske zbornice SR Slovenije.

Posebej je treba omeniti, da je bila imenovana tudi posebna komisija, ki ima nalogo, načrtno proučiti ustavna dopolnila zvezne in slovenske ustave, spremljati zakonodajo in ukrepe, ki bistveno spreminjajo pravni in gospodarski položaj podjetja in njegovih enot in zlasti še proučiti strukturo ter ekonomski položaj podjetja in enot v luči ustavnih dopolnil. Na osnovi tega mora komisija oblikovati za pristojne organe upravljanja konkretne predloge, kako prilagajati razmere v našem podjetju novim možnostim ki jih dajejo ustavni amandmaji.

B. LEVEC

Sestavljeni program dnevne sobe Tamara

108,6 milijona dinarjev. Takšen obseg proizvodnje je v primerjavi z lanskim letom za 30 odstotkov večji.

Plan proizvodnje v II. polletju je zlasti po obsegu precej zahteven v finalnih poslovnih enotah. Vendar pa z doslednim izpolnjevanjem sprejetih stabilizacijskih ukrepov v podjetju pričakujemo, da bodo tudi v teh poslovnih enotah izpolnili proizvodni plan.

Namen stabilizacijskih ukrepov našega podjetja je doseči kar najboljše poslovanje, zlasti pa proizvodnjo ob nespremenjenih prodajnih cenah iz lanskega leta in ob stalnih dražitvah repromaterialov zaradi monetarnih sprememb doma in v tujini, pa tudi zaradi drugih sprememb, ki so vplivale na zvišanje stroškov poslovanja (družbeni dogovori o spremembi cen določenih repromaterialov, zvišanje cen gorivom, PTT uslugam, prevoznim storitvam itd.).

Smisel stabilizacije na področju proizvodnje je torej v tem, da bi čim boljše izkoristili sedanje kapacitete s kooperacijo med poslovnimi enotami in s tujimi kooperanti ter poenostavili proizvodni program v finalnih poslovnih enotah.

Nasploh je značilnost letošnjega proizvodnega programa v primerjavi z lanskim v zožitvi programa, saj proizvodnja v največji tovarni pohoštva temelji le na dveh dnevnih sobah za domače tržišče (POLONA in TAMARA) v izvozu pa na glasbenih omaricah in programu IN-IN.

Prodajni rezultati so bili v I. polletju, zlasti na domačem trgu, dokaj zadovoljivi, nekoliko manj pa v izvozu. Doseženi obseg pro-

večjih trgovskih hišah v drugih republikah, najmanjša kreditov pri poslovnih bankah za poživitev prodaje s pomočjo trgovskih hiš, propagandnih nastopov in podobno.

Novi ukrepi Zveznega izvršnega sveta v omejevanju potrošnje z znižanjem osnove hranilnih vlog za potrošniške kredite za 20 %, pa tudi splošna nelikvidnost v gospodarstvu bodo v II. polletju od vseh služb, zlasti prodaje marketinga, pa tudi ekonomsko-finančnega sektorja, zahte-

Kooperacija je postala beseda, ki jo čedalje pogosteje uporabljamo in srečujemo v vsakodnevni praksi. Tudi pri nas postaja pomembna dejavnost v poslovnem procesu. Vsekakor pri tem ne mislim samo na tistih nekaj polizdelkov, ki jih izdelujejo v eni ali drugi poslovni enoti, pač pa daljše programirano razširjanje kroga zunanjih partnerjev, ki bi s polizdelki oziroma izdelki dopolnjevali naše kapacitete, pa tudi asortiment proizvodov.

Vsekakor lahko ugotovimo, da smo šele na začetku poti, da smo šele začeli iskati možnosti za sodelovanje. Pri tem lahko ugotovimo, da tega ni mogoče delati kampanjsko, predvsem zato ne, ker si podjetja in obrtne delavnice, pa tudi obrtniki programirajo zasedenost kapacitet na daljši rok, poleg tega pa hočejo biti go-

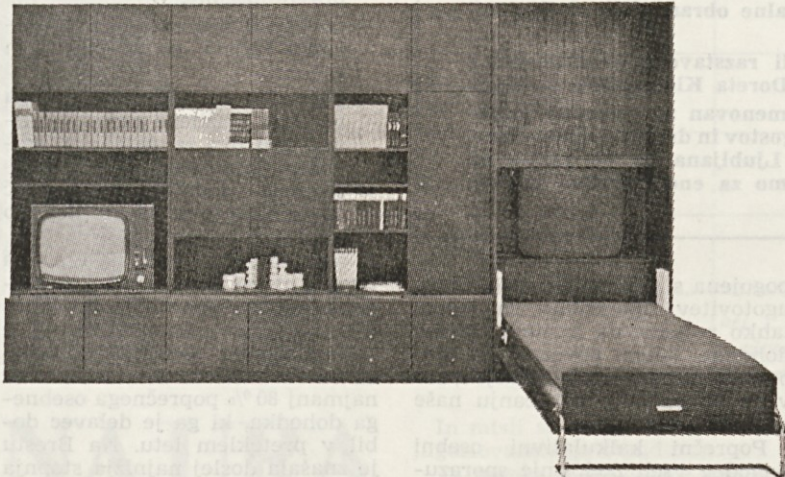
dolgoročne pogodbe. Jasno je, da je to težko pripraviti zaradi našega raznoliškega in naročilniškega programa proizvodnje, vendar je to edina mogoča pot, da nebi za vsak izdelek oziroma polizdelek na vrat na nos iskali proizvajalca.

Pri razmišljanju o tem ne smemo prezreti tudi ene izmed osnovnih stvari, za katero si prizadevamo pri razvijanju takih poslov, to je pocenitve stroškov izdelave. Le v takem primeru namreč doseže kooperacija svoj cilj. Znižanje poslovnih stroškov je lahko neposredno že pri samih polizdelkih, ker mora biti rezultat dobavljenega blaga povečan obseg proizvodnje in s tem večji dohodek.

Naj omenim klasični primer dobro organizirane kooperacije, v kateri sodeluje tudi naše podjetje. Firma Morse v Združenih državah Amerike sama ne proizvaja ničesar, pač pa samo sestavlja posamezne sklope oziroma sestavne dele svojih kooperantov (mi sodelujemo z našimi glasbenimi omaricami — leseni del) in prodaja velike količine finalnih izdelkov po vseh Združenih državah Amerike.

Tudi naša prizadevanja naj bi šla v to smer, da bi po eni strani z dobavami različnih polizdelkov večali naš obseg proizvodnje, po drugi strani pa tudi asortiment prodaje s proizvodi, ki so pri nas izven proizvodnega programa, bi jih pa lahko prodajali. Pri tem ne smemo prezreti tudi dejstva, da bi lahko tudi na področju naše občine za perprostehjša dela razvijali obrat. Ugotavljamo namreč, da nam obrtniki lahko nudijo dobre usluge, saj nam že sedaj obrtniki po vsej Sloveniji dobavljajo različne polizdelke. Zato se postavlja vprašanje, zakaj ne bi take dejavnosti razvijali tudi v naši občini. Navrgel sem le nekaj misli o kooperacijskih poslih, vendar pa jih bo treba gojiti še z večjo prizadevnostjo ne samo navzven pač pa tudi v okviru kombinata.

J. Mele

Dnevna soba Tamara z ležiščem

vali dodatne rešitve za čim boljše prodajo na domačem trgu.

Vendar zaradi sestavljivega manjšega kosovnega pohištva kot programa dnevnih sob, pa tudi so TV-vitrine, Lying, stoli, party-bar in sedežne garniture, pričakujemo da kljub omejitvam potrošnje ne bo bistvenega zmanjšanja prodaje. Do sedaj smo pri

tovi, da bo po sklenjenem sporazumu njihova kapaciteta v resnici stalno pokrita z naročili. Zato je jeseni pred nami naloga, da pripravimo program, kaj vse bomo oddali ali v obdelavo ali v izdelavo izven podjetja, tako da bi si zagotovili kapacitete in sklenili

Z ZADNJE SEJE centralnega delavskega sveta

Tudi zadnja — avgustovska seja centralnega delavskega sveta je imela obsežno in tehtno tematiko. Večji del seje je potekal ob pretresanju periodičnega obračuna za I. polletje 1971, plana za II. polletje 1971 in stabilizacijskega programa podjetja.

Cprav o teh stvareh govore nekateri članki v prejšnji, pa tudi v tej številki našega časopisa, ve- lja posebej poudariti, da so člani centralnega delavskega sveta pred vse poslovne enote in strokovne

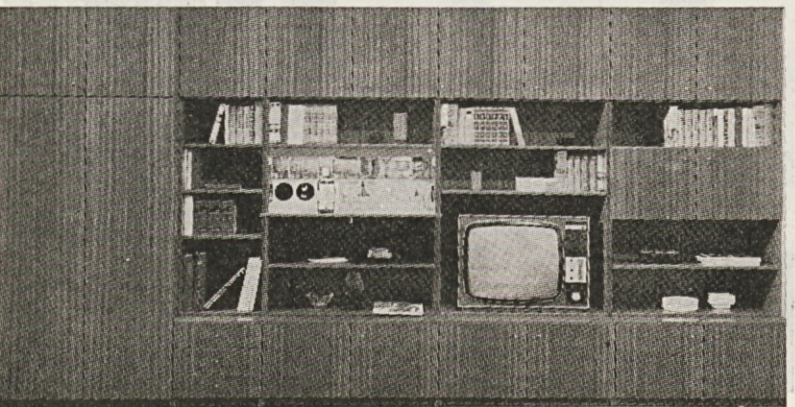
službe postavili odločno zahtevo, da je treba stabilizacijske ukrepe in planske zahteve dosledno izpolnjevati, če hočemo doseči planirane poslovne in proizvodne rezultate. V nasprotnem primeru bodo potrebni — skladno s statutom podjetja — odločnejši ukrepi.

Razprava je tekla tudi o predlogu samoupravnega sporazuma o merilih za delitev dohodka in osebnega dohodka lesne industrije Slovenije. Osnutek ima namen načelno urediti in vskladiti delit-

Poleg tega so člani sekretariata izrekli tudi več kritičnih misli o pomanjkljivih oblikah informiranja, kar ima za posledico precejšnjo neobveščenost, zlasti v nekaterih poslovnih enotah. V razpravi so spregovorili še o prihodnjem proizvodnem programu, o sedanji mednarodni situaciji ter o razvoju Zveze komunistov v cerkniški občini.

Na koncu so sklenili, da je potrebno v avgustu sklicati sestanek osnovnih organizacij po poslovnih enotah in na njih pretresti predvsem sedanjo mednarodno situacijo, material o razvoju Zveze komunistov v cerkniški občini in stabilizacijski program podjetja.

B. LEVEC

Celotna izvedba dnevne sobe Tamara

Delovna konferenca cerkniških borcev

Letne delovne konference Zveze združenj borcev NOV občine Cerknica, ki je bila 20. julija 1971, se je udeležilo okoli 40 delegatov iz krajevnih organizacij in gostov. Iz predsednikovega poročila je bilo videti, da se je dejavnost organizacije Zveze borcev v preteklem letu odvijala kolektivno, preko sej občinskega odbora, predsedstva, plenarov, komisij, upravnega odbora sklada za reševanja stanovanjskih zadev borcev in s posvetovanji s predsedniki krajevnih organizacij.

Občinski odbor Zveze združenj borcev NOV je v glavnem razpravljalo o politični situaciji v svetu, o vlogi organizacije Zveze borcev pri tem, o delu krajevnih organizacij, programu dela odbora, predsedstva in komisij, vesplošnem ljudskem odporu, o stanju gospodarstva v občini, zbiranju podatkov za ZBORNIK NOB, proslavah in rednih letnih konferencah krajevnih organizacij. Predsedstvo občinskega odbora se je sestalo trikrat in obravnavalo problematiko borcev, zaposlenih

v delovnih organizacijah, kreditiranje stanovanj borcem, o priznavalninah, o popisu aktivistov NOV in kmetov in borcev, kar je še vedno pereče in nerešeno vprašanje, ter o občinskem proračunu.

Na zadnji redni letni seji konference Zveze združenj borcev NOV občine Cerknica je bilo mnogo razprav okrog nerešenega stanovanjskega vprašanja borcev v občini. To vprašanje se je zelo počasi reševalo. Šele ko je republiška skupščina sprejela zakon za namensko zbiranje finančnih sredstev za gradnjo in adaptacijo stanovanj, se je stanje hitro popravilo. Upravni odbor sklada pri občinski skupščini je v tem obdobju razdelil 8.589.000.- dinarjev 451 proslavcem. Poleg tega pa bo še 21 borcev dobilo stanovanje v blokkih, ki jih sedaj gradijo. Na ta način bodo v glavnem rešeni stanovanjski problemi borcev v cerkniški občini, nekateri, ki niso posebno pereči, pa se bodo reševali s finančnimi sredstvi, od posojil, ki jih bodo koristniki vračali. Občinski odbor Zveze zdru-

ženj borcev NOV pa ima zaradi pomanjkanja finančnih sredstev še vedno težave pri zadovoljevanju potreb za priznavalnine in za pomoč pri šolanju otrok padlih, umrlih in še živečih borcev.

Namreč sklad za borce pri občinski skupščini ima v ta namen 360.000.- dinarjev. Od te vsote prejema priznavalnine 139 upravičencev od 100.- do 300.- dinarjev. Poleg tega je bilo razdeljenih 89 enkratnih priznavalnin, pomoč pri šolanju pa je prejelo 68 otrok. Poleg tega se s sklada krijejo tudi stroški pogrebov, klimatskega in topliškega zdravljenja, vzdrževanje spomenikov, dotacija Muzeju v Ložu itd. Republiško priznavalnine prejema na področju cerkniške občine 17 občanov. Vsekakor se bodo morali borci temeljito seznaniti z novim zakonom o priznavalninah. Prav gotovo so še upravičenci do republiške priznavalnine, pa je zaradi nepoznanja zakona ne prejema.

Skrb za zaščito invalidov, borcev in aktivistov ter svojcev padlih bo še nadalje delo tako občinskega odbora kot krajevnih organizacij. Borci želijo, da bi bili predpisi bolj natančni z enotnimi kriteriji, sredstva pa stalna. Vprašanje pokojnin je zelo pereče, zlasti še za tiste, ki so odšli v pokoj pred letom 1965. Ti upokojenci še kar naprej plačujejo akumulacijo, kakor tedaj, ko so bili aktivni z nizkimi osebnimi dohodki. Občasne valorizacije sedanjih in prejšnjih pokojnin so še vedno take, da ne dosegajo podražitve življenjskih stroškov, kaj šele, da bi bile usklajene z današnjimi pokojninami. Zato so se borci zavzeli za čimprejšnjo ureditev pokojninskega sistema, ki ne bi poznal razlik. Reševanje posebne delovne dobe iz NOB gre prepočasi. Nekateri člani imajo vloženo vso potrebno dokumentacijo za priznanje posebne dobe tudi po pet let. Zato so obsojali primer, da je borka prej umrla, kot je imela rešeno posebno delovno dobo. Tak primer se je zgodil pred kratkim v Starem trgu.

Na kraju delovne konference pa so delegati kritično ocenili razne nepravilnosti, ki se pojavljajo v gospodarstvu, predvsem kar zadeva uvoz, nelikvidnost gospodarstva, nepokrite investicije, naraščanje cen, ter obsodili nekatere posameznike, ki bogatijo na račun naše družbe. Zato so podprli stališča in sklepe 18. seje ZKJ in sklepe kongresa samoupravljalcev v Sarajevu.

S. Berglez

Asfaltiranje proti Dolenjem jezeru

Te dni končujejo z asfaltiranjem ceste na Dolenje Jezero. Cesta je lepa in dovolj široka, le bankine bo treba še urediti in utrditi. Končno se bodo turisti vendarle lahko peljali do jezera po udobni cesti. Škoda je le, da ni asfaltirana prav do Rešeta. Vsekakor bo treba sedaj od konca asfalta makadam bolj vzdrževati kot doslej, saj bi bilo škoda, če bi bil turist zaradi preostalega dela ceste slabe volje.

Asfaltiranje te ceste prav gotovo pomeni lep napredek. Pri tem je treba pohvaliti prizadevanje krajevne skupnosti, saj je bilo treba veliko naporov, da je do asfaltiranja sploh prišlo. Potrebno je bilo zbrati sredstva, zainteresirati ostale dejavnike, urediti s posameznimi posestniki zemljišč in podobno. Nedvomno smo na cerkniškem področju zaradi aktivnega dela krajevne skupnosti v zadnjih letih v komunalnem pogledu precej napredovali.

J. KLANČAR

Delo pri rekonstrukciji cerkniškega vodovoda kljub težavam vendarle napredujejo

Razvoj turizma zahteva dobre ceste

Cerkniška dolina je sicer zaživila v industrijskem pogledu, še vedno pa zaostajamo na ostalih področjih.

Mislím, da je osnovno, da poleg vode in elektrike zagotovimo vsem prebivalcem dobre ceste, zlasti po vaseh, ki se zaradi naraščajoče motorizacije kopajo v prahu.

Te probleme srečujemo tako v Cerknici, kot na Dolenjem Jezeru, v Dolenji vasi in otoku. Krajevna skupnost Cerknica se trudi, da bi rešila te probleme, toda vseh hkrati ne more. Letos poteka ena glavnih akcij, to je rekonstrukcija cest iz centra proti Dolenjemu Jezeru. Ta bo potekala po obstoječi cesti do Skukove hiše, nato v ravni črti do pokopališča in proti Jezeru do konca vasi.

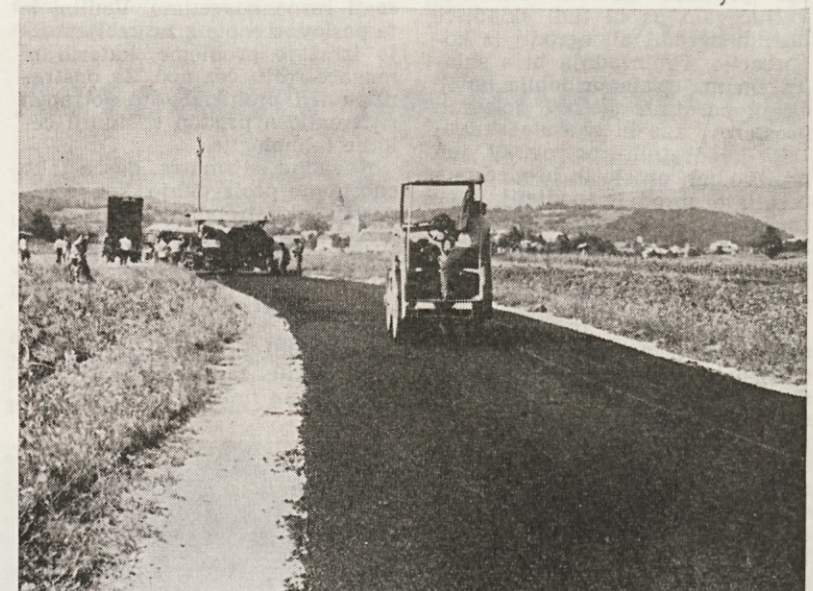
Cesta bo široka pet metrov, na vsaki strani pa bo še 50 cm banki-

škoda je, da nismo mogli prej dobiti kredita, ker poteka rekonstrukcija ravno sredi turistične sezone, ko je veliko prometa.

Potrebno bi bilo organizirati še več takih akcij. Na cerkniškem področju je nujno urediti še ceste po Dolenji vasi, v Cerknici pa priključke v Videm, Kamno gorico, v naselje pod Slivnico itd. Omeniti moram, da je nujna načrtna ureditev ceste od Dolenjega Jezera proti Otoku, saj nam ta ni ravno v ponos. Tako mislijo tudi turisti, domači in tuji.

Vprašam odgovorne, čigava je ta cesta? Je občinska ali Gozdnega gospodarstva? Če ni od nikogar, naj se imenovana sporazumeta in odločita, kdo jo bo vzdrževal.

Razumem, da so občinska sredstva skromna, ne morem pa razumeti, da kažemo tak malomaren odnos do vložnih sredstev. Tudi

Zadnja dela na cesti proti Dolenjem jezeru

ne. Proti pokopališču bo poleg ceste še vmesna zelenica in peš pot tako, da bo na tem predelu širina kar 9 metrov. Tudi krajevna skupnost Begunje je prizadevna in je letos rekonstruirala cesto skozi vas, do Cerknice pa jo bo uredilo Cestno podjetje Ljubljana. Za obe Krajevni skupnosti je to velika pridobitev. In od kod sredstva?

Cesto na Dolenje Jezero financira Krajevna skupnost Cerknica. Stala bo okoli 63 milijonov S din. Krajevna skupnost Begunje bo odštela za cesto skozi Begunje 60 milijonov S din. Za cesto od Begunj pa je zagotovil sredstva republiški sklad.

odnos Gozdnega gospodarstva Postojna do te ceste bi bil lahko drugačen.

Na več področjih imamo vpadnice, ki peljejo v gozdove do gozdnih cest, ki so lepo vzdrževane. Vpadnice so občinske in so preobremenjene. Za te ni dovolj sredstev in zakaj ne bi Gozdno gospodarstvo dodelilo del teh sredstev za vzdrževanje. Iz gozdov na našem območju večajo lepe vsote denarja; veliko lesa je bilo prepeljanega ravno po teh cestah, zato zaslužijo malo več pozornosti. Problemov je veliko, lahko bi jih vsaj delno rešili, če bi bilo več razumevanja in vsekakor več dobre volje. A. Hrblan

Letošnje poletje je preplavilo skoraj vse jugoslovanske kraje z množico domačih in tujih turistov, zato ni čudno, če v čedalje večjem številu prihajajo tudi v naše malo mesto, njegova predmestja in okolico. Predvsem bi radi videli čudežno Cerkniško jezero, vendar — joj, kako so nerazgledani! — potem začudeno sprašujejo: »Kje pa je voda? Kje je jezero, o katerem toliko pišejo?« Lahko jim je razložiti, da je to takšen in takšen naravni pojav, da je edinstvenost jezera v tem, da ga ni, dosti težje pa je razložiti, ko sprašujejo — joj, kako so naivni! — kje v našem malem mestu najti primeren gostinski lokal, ki bi zadovoljil zahteve vsaj podpoprečnega turista. To pač ni naravni pojav!

Ze večkrat smo v našem časopisu natančno zapisali, kje so naj-

Lepo skrbimo za urejenost našega malega mesta. Slika brez komentarja

Načrti ribiške družine

Ribiška družina v Cerknici iz leta v leto povečuje svojo dejavnost. V zadnjih nekaj letih je izpeljala vrsto akcij, saj je obnovila ali na novo zgradila precej jezov, za katerimi se kljub suši zadržuje toliko vode, da nekaj ribjega življa preživi. Tako smo na primer obnovili jez v Rešetu. Če nam muhasti kraški svet ne bi zagodel, bi v Rešetu ostalo toliko vode, da bi je bilo dovolj za ribe in še za ostale namene. Da bi vseeno zadržali vsaj toliko vode,

lahko uporabljali lastniki gozdov in ostalih zemljišč, saj jim bo voznja olajšana.

Družina si je zastavila nalogo, da za vsako ceno obdrži vodo za jezero v Rešetu. Zato smo se odločili, da speljemo vodo iz Retja po Sudanki v Stržen za Gorico. Požiralnik Sitarico bomo izolirali s pregrado — jezo, tako da bo voda stala v Strženu in pri določeni višini odtekala po strugi v Rešetu. Da bodo poti prevozne, bomo na teh mestih položili be-

de, da bi ribji živelj lahko preživel.

Pri vsem tem pa bi rad poudaril, da bi ribiči želeli več sodelovanja in pobud od vaščanov.

Nekaj sredstev imamo, poleg tega pa veliko volje, do dela za skupne koristi. Ribiči kljub temu, da o njih govorijo marsikaj, niso individualisti, ampak imamo mnogo smisla za skupnost. Zato bi bila vsaka pobuda vaških odborov zelo koristna.

T. KEBE

Reševanje rib na jezeru

Kakor vsako leto, nas je tudi letošnje doletela enaka usoda. Voda je odtekla. Za razliko od prejšnjih let pa presihanje le kasni za dobrih šest tednov. Dosedanji posegi, s katerimi bi želeli zadržati vodo, niso tolikšni, da bi prebrodili poletno sušo. Z zapiranjem Most, Kamnov, Svinjske jame pa računamo, da se bo ta doba še podaljšala za kakšnih šest tednov. Tako bomo z delno zadržano vodo lahko dočakali jesensko deževno obdobje in voda bo skoraj stalna.

S tem sestavkom pa bi rad pravzaprav seznanil bralce s tem, kaj smo ribiči med presihanjem napravili. Obnovili smo okrog 40.000 mladice. Od tega smo jih 16.000 prodali drugim ribičim družinam, ostale pa smo vložili v naše rezervate. Poleg tega smo odlovili 350 kilogramov rakov, okrog 1.200 kilogramov linjev (šlanjev), 500 kilogramov ščuk in več kot 1.000 kilogramov krapov. Večino tega smo prodali, le ščuke in krape smo vložili nazaj. Ribiči so za to delo opravili več kot 2.500 delovnih ur.

Organizacija odlova in reševanja je bila mnogo boljša kot

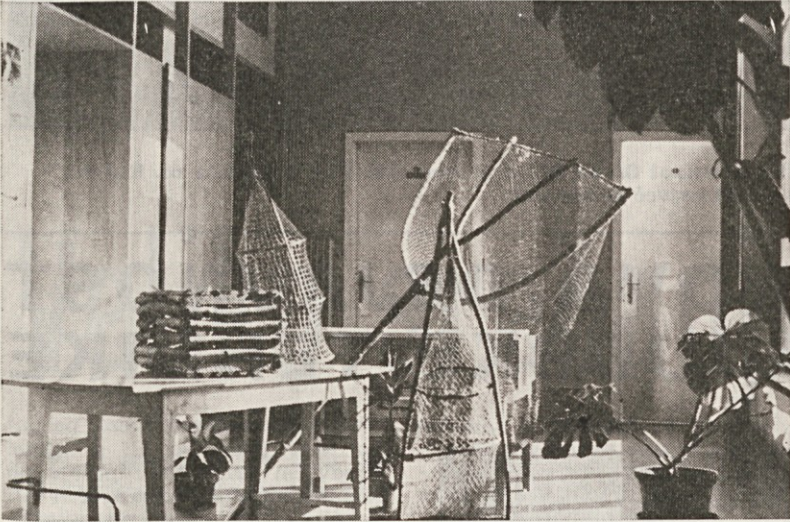
prejšnja leta. Večina članov se je disciplinirano odzvala pozivu, le zelo redki so bili zadržani.

Kljub prizadevanju pa nam je vsako leto — in tako je bilo tudi letos — določeno število ribjega življa poginilo. Zaradi razsežno-

sti jezera je nemogoče, da bi vse rešili, kljub ogromnim naporom, ki jih članstvo prispeva.

Prav zato si prizadevamo obdržati čimveč vode, da do takih katastrof ne bi več prihajalo.

T. KEBE

Z razstave ribiških pripomočkov, ki je bila med mednarodnim mladinskim taborom v Cerknici

da bi se ohranil podmladek, smo se odločili, da bomo v Rešetu po strugi napravili vrsto jezov, med katerimi bo prav gotovo ostalo toliko vode, da jo bo za ribji živelj dovolj. Delo nam je preprečilo slabo vreme, letos pa smo našli drugo rešitev.

Obnovili smo jez v Retju. Za jezero se zadržuje toliko vode, da bo v nekaj letih rib na pretek. Prav tako smo obnovili jez v strugi pod Brkinovim lazom. Tam smo napravili tudi pot, ki jo bodo

tonske cevi in napravili nasipe iz drobinja.

V prihodnjem letu bi z deli nadaljevali. Predvsem nameravamo napraviti jez pred Veliko Ponikvijo. Jez sicer že je, je pa premajhen, zato ga bomo povišali in skopali novo strugo od Velike Ponikve v prvi ovinek struge od Male Ponikve navzdol.

S temi deli bi tok vode toliko preusmerili, da bi dotekala v Rešetu. Imeli bi stalno vodo po strugi, skratka, zadržali bi toliko vo-

Letos je Cerkniško jezero kljub pletni suši usahnilo šele v avgustu. Najprej se je spet izpraznilo Rešetu

Po poti slovenske delegacije v JAJCE

Srečanje s kraji in ljudmi, ki jih ne poznaš, je vedno prijetno in zanimivo. Posebno še za mladega, življenja iščočega človeka, pomeni takšno srečanje neprecenljivo vrednost v iskanju lastnega idola, kadar se napoti po poteh, ki so bile v boju malega slovenskega naroda za svojo neodvisnost in svobodo tako pomembne in odločilne. Vsi tisti, ki danes opisujejo narodnoosvobodilni boj kot že davno dotrajano preteklost, so v zmoti oziroma premalo cenijo svobodo, za katero je bilo potrebno toliko žrtev, junaštev in odpovedovanj. Tudi pred mladega človeka, ki se odpravi po poti slovenske delegacije na II. zasedanje AVNOJ, stopa to vprašanje živo na plan. Žulji, utrujenost, vročina in mraz, s katerimi se sreča mlad človek na poti v rojstni kraj nove Jugoslavije Jajce, so veren dokaz, da mladina še vedno živi z našo revolucijo. In ko mlad človek temu doda še boje z okupatorjem, potem spozna, kakšne žrtve so bile potrebne za pridobitev svobode, ki jo tako brezkrbno uživa.

Iz popotnega dnevnika
Četrtek, 22. julij 1971 — Črnomelj

Mladinke, mladinci in vojaki iz raznih krajev Slovenije smo pripotovali v Lokve pri Črnomlju. Zbirali smo se pri spomeniku Franca Rozmana-Staneta; zborna mesto pa je bilo pri seniku Orahkove domačije. Civilno obleko smo zamenjali z rjavimi hlačami in svetlosivimi srajcami, z znakom Zveze mladine Slovenije in z oznako »AVNOJ 71«. Tako uniformirani smo odšli na prireditveni prostor osrednje proslave ob trideseti obletnici vstaje slovenskega naroda. Udeleženci po-

poteh slovenske delegacije na II. zasedanje AVNOJ smo popoldne preživeli prosti čas na prireditvenem prostoru med udeleženci proslave iz vse Slovenije. Štab brigade se je prvič sestel popoldne ob 14. uri in komandant Robert Bobanec je opravil prvo delitev dela znotraj brigade, med drugim je tudi imenoval komandirje čet. Po sestanku štaba je prišel v štab na krajši obisk tudi Franc Popit, ki se je vračal s proslave. Pogovarjal se je z udeleženci pohoda. V pogovoru s komisarjem brigade Stanetom Škrabarjem, ki ga je povabil na zborna mesto, se je zanimal za pot, sestav udeležencev, bil pa je seznanjen tudi z ustanovitvijo aktivne Zveze komunistov v brigadi med pohodom. Tovariš Popit je pozdravil pobudo o sprejemanju novih članov v Zvezo komunistov, ki bodo sprejeti v Jajcu in ob tej priložnosti dejal:

»Če bom le mogel, pridem osebno čestitat novim članom Zveze komunistov, sprejetim na tem vašem pohodu.«

Zaželel nam je še srečno pot in lepo vreme.

Ob šestih smo odpotovali v Vinico ob Kolpi, kjer smo se po sončnem zahodu prepustili mirovanju v šotorih.

Petek, 23. julij — Damelj

»NA TEM MESTU JE SLOVENSKA DELEGACIJA NA SVOJI POTI NA II. ZASEDANJE AVNOJ PRESTOPILA KOLPO. MLADINA SLOVENIJE OB 30. OBLETNICI OF.«

To je besedilo spominske plošče, ki smo jo pritrtili na Zagrejev mlin pod vasjo Damelj, kamor smo prispeli po dveurnem pohodu iz Vinice. Medtem ko smo hodili, je naš svetovalec za zgo-

dovino, podpolkovnik Janko Gregorič, pripeljal na kraj slovesnosti tudi nekdanje aktiviste — čolnarje. Med njimi sta bila tudi Franc Šabelj in Franc Žagar. Na to slovesnost so prišli tudi pionirji iz osnovne šole v Vinici, katerim smo izročili spominsko ploščo v varstvo. Po slovesnosti in krajšem počitku smo se prepeljali s čolni čez Kolpo. Veslal je štiriinšestdeset letni Franc Šabelj, ki je pred osemindvajsetimi leti prepeljal slovensko delegacijo čez Kolpo. Tega moža, ki zdaj živi z ženo in najmlajšo hčerko, smo zaprosili za razgovor.

»Pripeljali ste nas čez Kolpo; kakšni so vaši občutki?«

»Kljub letom sem še pri moči. Ponosen sem, kot sem bil takrat, ko sem prepeljal delegate za II. zasedanje AVNOJ. Poznal sem jih in vedel sem, kam gredo in zakaj; bil sem namreč delegat na Kočevskem zboru.«

»Kako zdaj živite v tem kraju?«

»Imam petnajst hektarov zemlje. Od tega je orne komaj dober hektar. Obdelujem jo z ženo in najmlajšo hčerko. Šest otrok rje šlo po svetu. Sin se je pred kratkim vrnil iz Švedske. Je krojač in pravi, da si bo blizu doma poiskal delo. Naj se pohvalim da imam 120 din priznavalnice.«

Ker nas je moral osemkrat prepeljati čez Kolpo, smo ga povprašali, koliko smo dolžni.

»Ni me treba žaliti. Tudi delegate sem prepeljal zastonj. To sem storil tudi za vas, saj je to navsezadnje tudi moja dolžnost,« je dejal ob slovesu.

Ko smo prišli v Veliki Jadrc — hodili smo po stezah skozi brezove gozdičke z visoko praprotjo — smo se ustavili prav pred hišo, v kateri so med narodnoosvobodilnim bojem prespali partizani. Tam sta se nam dva pionirja ponudila za vodiča in nas spremljala do studenca Okrug-

smo namreč dvanajst ur — je večer minil v prijetnem razpoloženju.

Sobota, 24. julij

Sobotni dan nas je dokaj utrudil in nam daroval precej žuljev. Zato je bilo jutranje oblaganje žuljev poseben obred. Na poti na ogulinsko železniško postajo nam je bolečina v nogah lajšala partizanska pesem iz našega kombija. Seveda smo bili na poti skozi mesto svojevrstna atrakcija.

Nekako smo se stlačili v vagon in vsak trenutek pričakovali že znani sunek. Seveda ne bi bile to jugoslovanske železnice, če ne bi na odhod čakali pol ure.

Rudopolje — Pred nami je bilo še okoli petnajst kilometrov. Hrano smo že razdelili in čutarice so bile polne. Pot skozi čudovit gozd z mogočnimi smrekami je močno spominjala na naše pohorske in roške gozdove. Na križišču, kjer se je gozdna pot združila z asfaltno cesto, smo ustanovili pevski zbor. Kaj bo iz njega, še ne vemo. Kvintet, sekstet, oktet ali še kaj več, kdo ve? Glasove moramo še uskladiti. Pet kilometrov asfalta, ki nas je čakal, nam ni vzbujal prav prijetnih misli. Že vnaprej smo vedeli za rezultat. Kakšen je bil, bi najlaže povedal zdravnik, ki je več kot dve uri ordiniral ob pomoči simpatične sestre (njegove soproge) in zdravnika ožuljene noge. Tabor smo postavili nekaj metrov stran od table v Plitvičkem Ljeskovcu, ki nazorno kaže, da je tu taborenje prepovedano, vendar smo to težavo z odgovornimi tovariši kmalu rešili. Iz kotla je že prav prijetno dišalo, ko se je iz bližnje gostilne (Slovenci ne bi bili Slovenci) vrnila skupina udeležencev pohoda in iz osveženih grl je zaurila mogočna partizanska pesem. Po večerji se je petje še nadaljevalo. Prav lahko smo ugotovili, da se je v tej nekaj dneh raven našega petja zelo dvignila in da v Jajcu ne bomo delali sramote naši lepi partizanski in domači pesmi.

I. Najger

(Nadaljevanje prihodnjic)

